

అనుకుంది తురించి చూసేసరికి వెళ్ళింట్లోకి
 వెళ్ళాడు రంగడు;
 రాజ కథలుగానే సరికి చుక్కమ్మ పెద్ద
 అనుకుంది తనుకొని వచ్చేసింది. వచ్చి
 చూడండి, రంగణి దివిమానే వుంది;
 వచ్చి రాగానే రంగణి చూసి, ఛీ...చీ
 అని అంత పెద్ద మాటలు
 వచ్చి... నుని అరిచివీడ వచ్చేసింది.

"నచ్చా...అక్కా...అక్కా..."
 అని తేచి విధిలోకి వారుకొన్నాడు. విధిలో
 ఇంట్లోకి వస్తూ రాజ కనిపించింది.

"ఏం అటా అరిచావేం" అంది కోపంగా.
 "అక్క...అక్క" అని గొణిగాడు రంగడు.
 "నీ...నీ... అక్కయితే చంపేసుందా? ఇట్లా
 అటా అరిచి తి పొరిపోయి సా వేం. ఇట్లా
 వీరికి ఎవరియినా మా అమ్మ నిన్ను పూజించేది
 గొడుగు తరిమివట్టు తరిమేసి. వద్దా! లోక
 లోకి వచ్చి అన్నమయింది. తిన్నే ఏటికి
 పోదాం. చేసా పొద్దుపోయింది" అని విత్తు
 విట్ట తట్టి, ముందుకు తోసింది.

"అక్కా తల్లి. విధిగా కూతురు. ఇద్దరూ
 గొయ్యిలో గంపలేరా తండ్రి. నందుమాను
 కొని మా పూరిపుదాయించే ప్రాణం" అన్నాడు
 లోపలి కొన్నా కొంచెం స్వగతంగా రంగడు.

"పోతే ఏంరా! నువ్వు వున్నా ఒకటే
 పోయినా ఒకటే. ఆరెళ్ళివట్టి నాయంట్లో
 వున్నావు. ఇంతవరకు సరిగా ఇక్కడి
 పుణ్యం నీకొకాదు. తెలగా గుడ్డ వుక్కడం
 నీకొకాదు. నిన్నలేనోదా. పోరా నువ్వుపోతే
 ఈ కొంచెంకీ దా పొదులుంది!" అని విడి
 కొచ్చింది.

అమ్మను చూడగా లాగి—

"నువూ నిర్వాకం చేసేవులే! వాడేగాని
 లేడంటే ఈ పాటికి పూరింది అలా లక్షా
 అని అడవులు పట్టి పోయిందవు. మగదిక్క
 లేచి వాణ్ణి తెచ్చుకొని ఇప్పుడు వాణ్ణి మే తల్లి
 వాణ్ణి చేసి ఆడిస్తున్నావు. నువ్వే వాణ్ణి ఆడం
 గిని చేసింది. వాళ్ళిమ్మగొని తెలివే నీకట్టు
 తుకొని చిల్లరుతో కొట్టుంది" అంది రంగణి
 ప్రసవ కళాల్లా వున్నానని రాజ.

"వాణ్ణి ఎవకేసుకొని రావాలని ఎన్ని కూర్చు
 నీకు చెప్పేది? వాళ్ళిమ్మ వీడికన్నా ఇంకా
 మొద్దుమ్మ. దానికి తూగు చేసా పడమరదా
 కూడా తెలు" అంది చుక్కమ్మ.

"ఇంక సరే యవ్వారం. గలికేసి ఏటికి
 పోదాం పదండి" అని ప్రకాంతమైన తన
 ముఖాన్ని రంగణి కేసి త్రిప్పి చిగునవు
 నవుత్తూ రాజ వంటింట్లోకి వెళ్ళింది.

* * *

కొందరుకొని కొలా వచ్చి వారింది
 ముచ్చుమ్మ. ఇక్కడి కొడుకు నిర్వాకం చూసి
 నిగ్రహించి. ప్రయోజనం దెవుతాడని పంపిస్తే
 తలంటే రయారయపోయి ఒకటే ఆడంగి
 మాటలు చేపలు వినడానికి చూటానికి
 కొతగా వున్నాయి. తల్లి కూతురు ఒకటే

రాజు

వారుకొయిం. మగమహారాయల్పిత
 తెలివల చెలాయున్నా రంగణి 'వెల్తువారి
 వాడుగా చేసి ఆడిస్తున్నాడు. అవన్నీ గడు
 నింది, ప్రవేదనో, ఎవరో ఏమీ మాటా
 దో ముఖం గా వుండి పోయింది.

అ సాయంకాలం ఉత్తరం బలుం గాడివల
 విందవేసి, వాటివిడ అవనాయానికి రంగణి
 విధి చుక్కమ్మ, రాజ త్వరగా ఇంటికి
 వచ్చేకాదు.

రాజను చూడగానే ముచ్చుమ్మకు వట్ట
 మందింది.

"మావూ వెళ్ళకపోతేకాదు... ఏం పిల్లా
 నీకేదగా చేడికి అంది.

"ఏమందివా... చేసాకోపంగా మాటాడు
 తున్నావు! నీకొకావేం ఇంతువా తోతేయ
 దానికి!" అంది చుక్కమ్మ గట్టిగానే!

"వాణేం వికారి ఎదవా... తేరిగా దక
 దానికి" అంది చురుగా అరిచి చూసి రాజ.

"నేను సరిగానే చెప్పేనే! కాకుండా
 పోతే నీ మొగుడయ్యేవాణ్ణి వాడు ఎదవాలి
 అంటావా... ఇట్లాంటి గొయ్యిల్ని వస్తే
 నాకొకాడుక్క చేసుకోవాలి" అని తెలి
 తేచింది ముచ్చుమ్మ.

"ఏనున్నా వక్కా... తల్లి... నీకొకాడుక్క
 వాణంగా తోట్టు నిస్తానా! మేమెచ్చి
 నీ కొడుకుకంటే కూతుడు సాగనుకొడు
 ఇంక ఈ ధూమండలంలో లేదని నీకొకా
 పట్టుకొంటాను నా! అనలలా అడంగి ఎదవకు
 తెళ్ళిమిటి? మా...!" అని వెరల్లోకి
 పోయింది చుక్కమ్మ.

"ఏనున్నానే! ఎవరూ అడంగి ఎదవాలి
 వాడి మెల్లదం చూసి... వాటికి ఈవీలన,
 ఆకేమాపించి కులుకు చూపించి నోరెత్తి
 కుండా చేసి నీమాయి ద మెచ్చి
 నట్లు చేసి ఆడించి, మొద్దును చేసేసినారు"
 అంది.

"మేమేమీ చేసుకోవద్దు. నీకొకాడు
 తత్వమే అంతే!" అంది రాజ.

"నోరు ముయ్యి వేయింకి. నువ్వు ఆ
 తల్లికేం తీసిపోవులే! దరిద్రపు మొగం మళ్ళా
 మాటాడుతోంది" అని ముఖం చిట్టించి ఇంకా
 చుక్కమ్మ తిప్పవంది.

"ఎవరూ దరిద్రపు మొగం. నీది వరిద్రపు
 మొగం. నీకొకాడు దరిద్రపు మొగం.
 నాకేం లక్షణంగా ఉన్నా!"
 అని విగ్రహ గా అంటూ

★ పిల్ల మెచ్చిన వాడు ★

బొదికొచ్చింది రాజ.

“అయ్యో గయ్యోలిగంపా! ఆకళ్లు అట్లా ముందుతాయేమీ! అవ్వనిమావాజేగాని నిన్ను చెనుకుంటే, వాణ్ణి. రెండు రోజులకు మరపిం

చేసి, మళ్ళీ నుచేసేసి రోజు కో ఎదవతో... కురికి...”

“అత్తా... పూరుకో యింక... జా సీఅయి బొత్తోంది నీకథ! నీ నీం రంకులాడినికొడు.

నీకొడుకేం మాఅమ్మ అనేట్టు అడంగికొడు. బావ చాల బంచినాడతా” అంది రాజ మెత్తిగా.

“నా లే నీ వంకనాడికబున్న, నిన్ను లాలించి వాణ్ణి చేసుకొని, వాణ్ణి నీ నేతిలో కీలుబొమ్మగా చేసుకొని, వాణ్ణి అద్దుగా పెట్టుకొని లెత్తకొ లాడాలనుకోంటున్నావేమో. నా దొంగ అనేం సొగవు. తెలిసిందా.

సాంప్రదాయపు నాంది

పిలరేళ్ల శ్రీశం, రోటానాగపూరు అరణ్యమందిరు లారకరేకపు న్రవమ ఉక్కు కర్మాగారము దుపొందుతున్న దివాలో, న్రస్తుతం 87 ఎండ్ల వయస్సుగం నర్తార న్రలావెలింగ్ ఖూనూ అచ్చటి క్రేస్తను, నిద్యుచ్చు కుంక్రాంతు వనిచేయొదితి తయారుగా ఉండేంట్లు నమకూరుస్తుండేవారు.

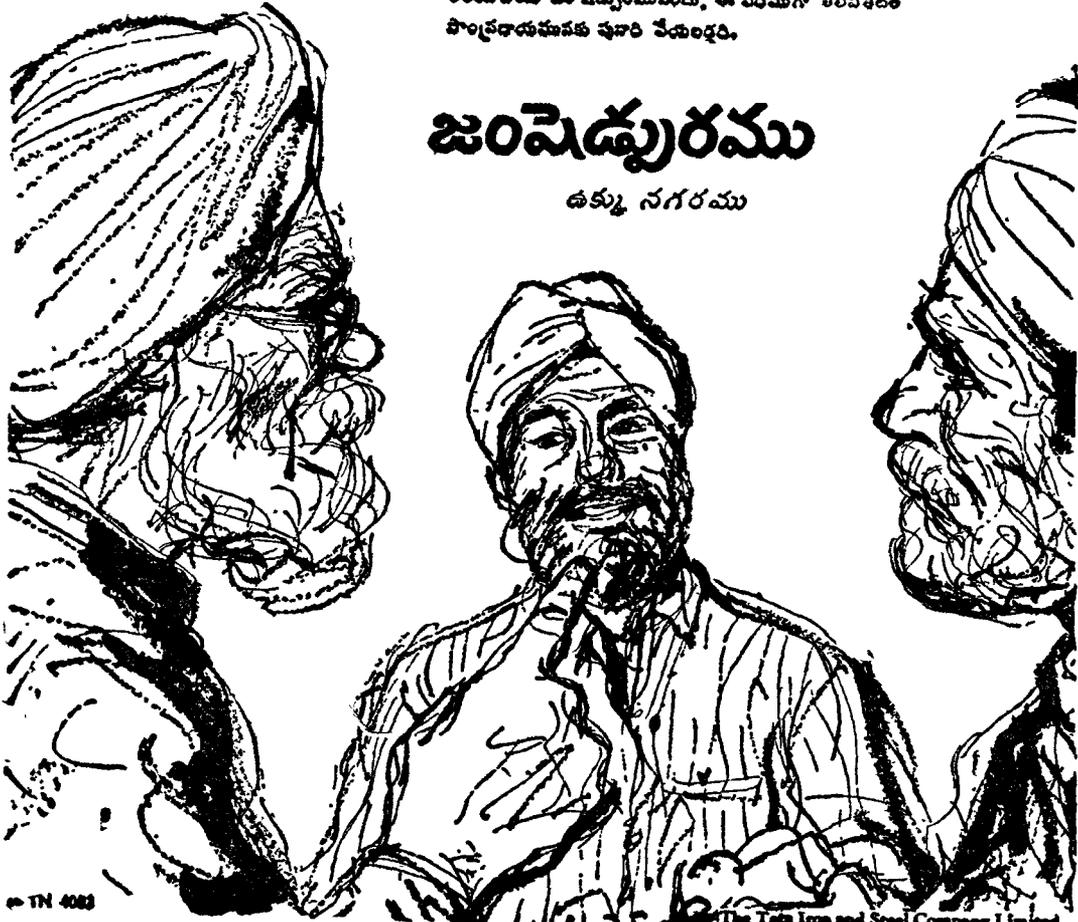
దిర్బాతి కార్యక్రమమందు తండ్రి నవోయిమచేసిన ఉక్కు కర్మాగారములో అతని కుమారుడు క్వాలావింగ్ చేరినాడు. అతడు తన బంధేన పొంకేతిక తెలివితేలం అరారములో పోకింగ్ విల్ క్రేస్త అరివ్వరికి నంహానిచ్చి, యిలమానుం వద్దనుండి నివూమానము, మెషిన్ల ఉత్పత్తిదాకులం అమెరికనుంతుండి మన్ననల నిదనినాడు.

క్వాలావింగ్ కుమారుడు హరివింగ్ కుటుంబపు సాంప్రదాయాన్ని విన్నవయ్యురోనే జీర్ణించుకొన్నాడు. తాతా స్తీలవారి పెక్కర్ల మిల్లలోని నిద్యుచ్చు క్రేస్త వనినాడగు ఈతడు క్రేస్తను నరియగు నరిప్పితిలో నుంచుంతు నెర్బుంతు హెర్బుదిర్బు నక్యవించుంతు జపానుకు ఈమధ్యనే పంపంధాడు.

‘నర్బుకను జీవనోపార్ది మూలమే గాక జీవన వతముగూడా’ అని తెలియజేయ అం నెర్బుకనుమందు, ఈ విధముగా తెలివితేలం సాంప్రదాయమునకు పూరి చేయంధ్ది.

జంషెడ్పూరము

ఉక్కు నగరము

ఇంక నీకో దండం. నీ తలికో దండం. రేపు వాణ్ణి పిలుచుకొని మా వూరికి పోతాం. వాలిగళ్లు వున్నాకొని తిరుకుతాం" అంది అని గానంగా సుబ్బయ్య.

ఇంతలో గాడిదలు తలలొంచుకో ని తోపరికి వచ్చాయి.

"నీట్ని తోలేసి ఎక్కడో వెళ్ళవాలకు పోయాడు. రానీ ఈ రోజు వెస్తాను" అంది చుక్కయ్య.

"ఊరకోమ్మో. అ తి వుందనికూడా లేకుండా ఒకటే వాగుతున్నావు" అంది రాజి.

"అనీ! ఇన్నాకూ వాణ్ణి ఎలా చూసి వాణ్ణి తెలుస్తావుంది. నుండు వాడు రానీ వెస్తాను. అడంబులకు లొంగిపోయి నవోయి పోయాడు" అని నీధిలోకి వెళ్ళింది సుబ్బయ్య.

ఇదే విషయమిద తిలి మాతుకొచ్చి బిగ్గరగా వాడులాడుకోసాగాడు. నీధిలోంచి అంత వింటూ -

"అక్క...రాజునులా తిండ్రి" అనుకొంది "నాదొస్తే అయ్యవారింటికిపోయి అన్నం వేయించుకోవస్తును." అని రెండు గిన్నెలు బుల్లలో వేసుకొని రైతు లిండ్లకు అన్నానికి బయలు దేరింది చుక్కయ్య. పోతూ పోతూ నీధిలో నిల్చున్న సుబ్బయ్యను పురిమి చూసింది.

"ఏమీ" అని కసురుకొంది సుబ్బయ్య. చుక్కయ్య ఇక తిరిగి మాడకుండా అదే... పోయింది.

మరికొన్ని నిమిషాల్లో రంగడు వచ్చాడు. "ఏక్కూ ఈడిలో నిల్చుకున్నావు? అన్నం తినా?" అన్నాడు.

"తిన...ఎట్టినకే వుండితే బతుకు. చిన్నప్పుడు ఎంత ధైర్యమంతుడివి... ఇప్పుడు యిల్లు ఈ అడంబులకు అడకువెపోయి ఎంత మొద్దయి పోయి నావు... రంగ...పోనీ!... ఆ పాపం ఆ తల్లి మాతులే అనుభవిస్తారు. రేపు తెల్లారి లేవగానే మనం వూరుకలిపోతాం సుబ్బయ్యేనీ, పెద్దంటోళ్లు కూడా, ఇనీరీ పెట్టి తీసిచ్చి, గుడ్డలు వాసకే యేస్తామంటావుందారు." అందామె.

"నీనొచ్చేనే... పాపం అత్రా, రాజి... అలాడిపోతారు కదమ్మా! పాపం రాజిని అత్రా సంపేస్తుందింక!" అన్నాడు రంగడు.

"నెత్తి మొతుకున్నట్లుందితే. ఆ మాడు దాని మాతురివీస ఎంత బాలయ్యా నీకు. ఒక తికిమించిన దోతీ."

"పెద్దామెంటుమంటిదెనా... నీ కోడలు దెనా మంచీ పిలమ్మా... నీకు తెలుసే..." అన్నాడు ఉత్సాహంతో వొప్పకెప్పే ధోరణిలో!

(46-వ పేజీ చూడండి)

మనోహరమైన పరిమళమునకు!

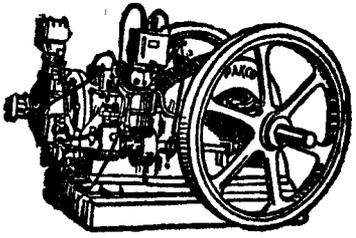

రెమి హాస్యశాలక గ - ప్రతి శుక్రవారం రెడీయో నెలో 5 - 41.72 మీటర్ల మీద కా- 6-80 నుండి 6-45 గలలవరకు విసండి.

PAKCO పాకో ప్లా-స్పిడి, కోలు ప్లారింగ్, కూడి ఆయిల్ ఇంజనాలు

—: ప్రత్యేక లక్షణములు:—

- * పనిచేయ ప్రారంభించుట తేలిక
- * తక్కువ ఇంధన ఖర్చు
- * క్రమమైన నడక
- * దిబ్బమైన నిర్మాణం
- * ఎక్కువ కున్నీక
- * అగ్గుతంగా పనిచేయును
- * బాస్కెట్లూయర్, ఇంజక్ 5 పరికరములు

ముద్రాను అంధ్ర కర్ణాటక, కేరళ రాష్ట్రములకు ఎ జెంబు
 Grams: 'LAMP' **K. S. SHIVJI & CO.,** (Estd. 1903)
 Phone: 3617 బాన్సు బాక్సు నెం. 5, 178-79 (రాజ్య, మద్రాసు-1.

★ హరివంశము ★

(19-వ పేజీ తరువాయి)

వచ్చింది. ఇంతకంటే బెట్టిదం ఏమివుంది! సరే! మీరు ప్రేమించుకున్నాడు. నేను కాదననుకొని మీరు చేసిన యీపని ఎట్లా చూచినా ధర్మం అనిపించుకోను ఎప్పుడూ అది వేదసమ్యక్తం కాదు. వేదం బ్రాహ్మణుల అగ్ని సాక్షికమైన వివాహాన్నే విధించింది, ఇతర వివాహాల చెల్లవు. అవి త్రియులకు. నువ్వు వేదాన్ని క్రియలో దూషించావు. వాచా ఒక్కరుక భాద్రాయణుణ్ణి దూషించగా ఆమోదించావు. నువ్వు ఇక వేద ధర్మం చెల్లుతున్న సేల్లో వుండడానికి తగవు. ఈ నీ ప్రేమక లెను తీసుకొని యననదేకాదు వెళ్ళు వేదాన్ని త్యజించిన త్రియులు వాళ్ళు. అక్కడ మీరు యధోష్ఠంగా విహరించవచ్చు. ఈ మొను నువ్వు అక్కడ వివాహమాడు. అది అక్కడ ధర్మమేకావచ్చు.” కేశిరాయణుడు మాటాడలేదు. గోపాలి మాటాడలేదు. తిక్కెన కేశిల దిగ్భ్రాంతిలో నూ నిలబడారు గర్భుడు మళ్ళీ అన్నాడు: “కేశిరాయణ! మీ యీ అధర్మసంస్కారంల పుట్టే శిశువువలన లోకాలకు ఎటువంటి ప్రభయాలు సంభవిస్తాయో! అనే వాచిచారం ఇక మీరు వెళ్ళవచ్చు. నేను మధురకు పోతున్నాను. మీరుగూడా ఇప్పుడే బయలుదేరి వెళ్ళండి.”

గర్భుడు తర్వాత సంకుణ్ణి సంబోధించాడు. “నందా! నావలన మీ ప్రేమలలో జరగరానిపని జరిగింది. దీనిఫలితం ఎట్లావుంటుందో

నేను చెప్పలేను. మీరు బ్రాహ్మణ! మీ పిల్లలు బ్రాహ్మణ! దీని బ్రాహ్మణత గాపాపించు. ఇక నేను వెళ్ళి వస్తాను.” కేశిరాయణుడు బయలు దేరాడు. నందుడు ఆయనకు కొంతమంది వేతలను తోడు యిచ్చి అయిన్ను సాగనంపి, తిరిగివచ్చాడు. గోపాలి కేశిరాయణులు గర్భుని విడిది ఇచ్చిన కుటీరంలోనే కూర్చుని వున్నాడు. నందునికి కేశిరాయణుణ్ణి చూడగా వారి వేసింది. గోపాలిని చూడగా వారి వేసింది. ఊరంతా ఇంకా పర్జుమణి గేవుంది. తెల్లవారడానికి ఇంకా ఆలస్యంవుంది. ఇప్పుడు ఇక్కడ ఆలస్యం పనికిరాదు. నందుడు తన యింటికి వెళ్ళాడు. యశోదను లేపాడు. జగిత పంకతి చెప్పాడు. వారిద్దరు కలిసి లోపాణి నీవిని నిద్ర లేపారు. ఆవిడకు చెప్పాడు. ఆవిడ అన్నది: “నందా! గోపాలి ప్రేమలకు అడ పడుచు. అది ప్రేమించినా బ్రాహ్మణుణ్ణి ప్రేమించింది. దాన్ని అడపకుచునుపంపించినట్లు వంపించు.” నందుడు “అమ్మా! అట్లాగే,” వన్నాడు.

తెల్లవారేసికి ప్రేమలె మామూలు ప్రేమలెకావుంది. ఎక్కో గోపాలి కిచ్చిందలేదు. దాని పంకలే ఎవరికీ తెలియదు. నందుడు వారిని సాగనంపివచ్చి యమునరేవులో కాళ్ళు తిడుతుకుంటున్నాడు. యమున తీసుకొని వెళ్ళి తెలియనట్లు, అసలు తన ఒడుత వివేకానే లేదన్నట్లు, మందంగా, అందంగా, ఉపయోగాయివులు లేసిన చిరు తిరంగాల పంకంపం తో నందంగా, చిరులు ప్రొక్కకుంటూ, మందలను దాటుకుంటూ, ఎక్కడికో, ఎందుకో ప్రవహించు కుంటూ, చిరంతన యాత్రికురాలు, నిరంతరాత్మయమూర్తి, నందుని పాదాలను గలాగలా క్రమ్యకుంటూ, జలజలా ముందుకు సాగిపోయింది.

★ విల్లమెచ్చినవాడు ★

“వాణ్ణోడలంటా వేమికి అదా వాణ్ణోడలు. ఆ గయ్యారింప: తరికిమించిన కడక! నిన్ను ఒక లోకాకు తిక్కె తించి దంపేమనూ” అని లోపలికి వెళ్ళింది కుబ్జుడు.
 “నీకు తెల్లలేక్కా...” అంటూ రంగుదూ లోపలికి వచ్చాడు.
 చుక్కమ్మ అన్నం తీసుకొనిరాగానే అందియా భోజనం చేశాం.
 భోజనం చేతున్నప్పుడే... “వా మాకున్నీ కి ఆడంగికోడుకుక్కు యివ్వనని” చుక్కమ్మ, “నీ గయ్యారింపను వా లక్షణ మైన కొడుకు తీసుకో”నని కుబ్జుమ్మ బిగ్గరగా అడుగుకొని కౌపణాలు చేసుకొన్నాడు.
 తనకు రంగడికి ఇక వెళ్ళి చేయరని రాజీ ద్విధనకుపోయింది.
 ఆ రాత్రి చుక్కమ్మ కుబ్జుమ్మ బిగ్గరగా మాటాడుకొని అలసిపడుకొన్నాడు.
 తోడమం లేక గానే కొడుకుకోసం చూసింది కుబ్జుమ్మ. కొడుకును పిలుచుకొని పూరికలి పోవాలని ఆమె నిర్ణయించుకొంది.
 కుబ్జు తెరవగానే రాజీకోసం ప్రక్కకు చూసింది చుక్కమ్మ. ఇక రంగడికి కన్నె తి కూడా చూడకని నిక్కచ్చిగాం జికి చెప్పే యాలని తీర్మానించుకొందామె.
 చుక్కలో రాజీ కనిపించలేదు. వెళ్ళే

వుండమోనని వెళ్ళే అక్కడా కనిపించ లేదు. బిగ్గిలో నీళ్ళునలి ముక్కులు పెడుతోం దేమోనని బిగ్గిలోకి వెళ్ళి చూసింది. అక్కడా కనిపించలేదు.
 కుబ్జుమ్మకు కొ మకు కనిపించలేదు. ఇవియా కంగాడు పడినారు.
 ఇంతలో ఎదురిం టా విడ నిప్పుకోసం అక్కడికొచ్చి “ఏమమ్మా అట్లా దిగులుగా వున్నారా?” అని అడిగింది.
 “ఈ నిక్కెక్కడా అని చూస్తున్నా?” అంది చుక్కమ్మ.
 “నూ వాడక్కడా అని చూస్తున్నాను” అంది కుబ్జుమ్మ.
 “ఇంకేం! నాకప్పుడో తెలుసు! ఇదంతా ఈ కుబ్జుమ్మచేసిన ఏర్పాటే. అన్ని బిధాలా నిన్ను కన్నపెల్లాలనిలే ఈవిడ యెత్తు! ఆ రంగడు పోచికోలుకబురుచెప్పుంటాడని ఏమో అనుకున్నాంగానీ... గట్టివాడే మొత్తా గికి. మెలగా పిలనుకొన్నా లేదనీకుకు పోయాడు” అంది ఎదురింటావిడ బిగ్గరగా.
 “అయ్యో ఆ గయ్యారింపిలకోసం నేను పడివచ్చానంటావమ్మా! అది నాకడ ప తొక్కిలే తీపులగొట్టేసాను. ఎవ నాతో ఒక్కమాటయినా అనుకుండా ఎంతిపని చేసేదా?” అని రాగం తీసింది కుబ్జుమ్మ.
 “మంచి ఫుటికడే మొత్తానికి నీకోడుకు”

అంది మళ్ళీ ఎదురింటావిడ.
 “నీ ప్పి వాళ్ళో వాడి గట్టితనం నాకు తెల్లం. వాడు చంపినుగ! ఇంకా నూ పిల్ల ఫుటికురాలు అడే నడినుకొని పోయిం టుంది ఆ ఆడంగివదనని. బుడలేని మాకులే! ఇంకక్కడా మొనుడే దొంకడని ఈ విడ నని లేవనెత్తుకు పోయింది” అని వినురుగా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది చుక్కమ్మ.
 “అన్న” అని ముక్కువూ ది వేలేళ్ళ కోన్నారు విగిలిన ఇద్దరుమ్మా!.

భార్య భర్తలకి మాటా మాటా పెరిగింది. భర్త అగ్ని చూత్రావధానులయి “ఈ పెద్దప కొంపలో వుండకముకన్న నము ద్రములోపడి ఛావడం నయం.” అని చరచర వెళ్ళి వీధితలువు తినేను. వైన వర్షము పడుతోంది. తలుపు వేసి నమ్మదిగా తిరిగివచ్చి అన్నాడు. “నీ పుణ్యము వుచ్చింది. వైన వర్షము పడుకు న్నాది గాని లేకపోతే ఈపాటికి నముద్రంలో పడిపోయేవాణ్నే.”
 — బాబూరావు.